

SİYASET-BASIN DÜZLEMİNDE MUHALİF BİR ŞAHSİYET OLAN HÜSEYİN CAHİT YALÇIN'IN DOKUNULMAZLIĞININ KALDIRILMASI REMOVING THE IMMUNITY OF HÜSEYİN CAHİT YALÇIN, AN OPPOSITION PERSON IN POLITICS- PRESS

Ahmet İLYAS*

Öz

Hüseyin Cahit Yalçın, önemli bir düşünce adamı, edebiyatçı, gazeteci ve siyasetçidir. Hem Osmanlı hem de Cumhuriyet döneminin görmüş biri olarak, onun sahip olduğu deneyim, hakkında yazılan kitapların ve onlarca makalenin teşekkül ettirilmesini beraberinde getirmiştir. İttihat ve Terakki döneminde devrimci, Cumhuriyet döneminde muhalif, tek parti döneminde ve Demokrat Parti döneminde ise partizan olarak telakki edilmesini ortaya çıkarmıştır. Çalışma, Hüseyin Cahit'in, DP'nin iktidara gelmesinden sonra Ulus gazetesinde DP'ye karşı sergilemiş olduğu muhalefeti ele alması üzerine inşa edilmiştir. Hüseyin Cahit, iyi bir edebiyatçı, tarihçi, siyasetçi olmasının yanı sıra iyi de bir gazetecidir. Ulus gazetesinde neredeyse her gün yazı yazan Hüseyin Cahit tek kişilik bir muhalefet örneğini sergilemiştir. Cahit, iktidar değişikliği yaşandığı ilk dönemde DP'ye daha ılımlı bir tavır sergilerken, bu tavrı DP'nin CHP'ye karşı tutumunun değişmesi nedeniyle zamanla sertleşmiştir.

Bu çalışmanın ana hatlarından biri de Ulus gazetesindeki Hüseyin Cahit'in DP ile ilgili yazmış olduğu yazılarının tahlil edilmesine dayanır. Çünkü Hüseyin Cahit'in yargılanmasına ve daha sonra tutuklanmasına neden olan bu yazılar, nicelik ve siyaset sosyolojisi açısından incelendiğinde önemli sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Cahit'in, dokunulmazlığının kaldırılması, Ulus gazetesinde DP'yi irtica yanlısı göstermesi ve Başbakan Adnan Menderes'e yönelik hakaret içeren yazılardan dolayı gerçekleşmiştir. CHP'ye ait taşınmazların hazineye aktarılması sonrası kapanan Ulus gazetesi, yerine Yeni Ulus ve Halkçı gazeteleri olarak varlığını sürdürmeye çalışmıştır. Gazetelerdeki Hüseyin Cahit'in bu gazetede yazıları onun seksen yaşında bir gazeteci olarak tutuklanıp hapse girmesine zemin hazırlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Hüseyin Cahit Yalçın, Basın, Siyaset, CHP, DP.

Abstract

Hüseyin Cahit Yalçın is an important thinker, a writer, a journalist and a politician. As a person who has seen both the Ottoman and the Republican era, his experience has brought about the writing of books and dozens of articles. Opposing in the period of the Union and Progress, the opposition in the Republican period, the one-party period and the Democratic Party in the period of the party was revealed as partisan. In this study, Hüseyin Cahit was built on the opposition of the DP against the DP in the Ulus newspaper after he came to power. Cahit is a good historian, politician as well as a good journalist. Hüseyin Cahit, who wrote almost daily in the Ulus daily, exhibited an example of a single-person opposition. Hüseyin Cahit showed a moderate attitude towards the DP in the first period when the ruling change was experienced, but this attitude hardened over time due to the change of the DP's attitude towards the CHP.

One of the main points of this study is based on the analysis of Hüseyin Cahit's writings about the DP in the Ulus Newspaper. Because these writings, which lead to the prosecution of Hüseyin Cahit and later to his arrest, are questioned in terms of quantity and sociology of politics. The removal of Cahit's immunity was due to the denial of the DP in the Ulus newspaper and to insulting the Prime Minister Adnan Menderes. After the transfer of DP's properties to the treasury of the CHP, Ulus tried to maintain its presence as Yeni Ulus and Halkçı newspapers. The writings of Hüseyin Cahit in these newspapers set the stage for his arrest and imprisonment as an eighty-year-old journalist.

Keywords: Hüseyin Cahit Yalçın, Press, Politics, DP, CHP.

Giriş

Nev-zuhur bir demokrasi olmasa da evveliyatında istişare kültürü olan divanlar vardır Türk devlet geleneğinde. Türkiye'nin demokrasi sınavının girizgâh temeli I. Meşrutiyet dönemine kadar götürülebilir. Halk tarafından seçilen mebuslar temsili de olsa bir demokrasi kültürü içerisinde değerlendirildiğinde o dönem için ileri demokrasi olarak telakki edilebilir. II. Abdülhamit, dönemin olaylarını bahane ederek kapattığı Osmanlı Mebusan Meclisi, 1908 yılına kadar varlığını suni de olsa sürdürmeye çalıştı. 1908 Devrimi, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e miras bırakılmaya çalışılan siyasal kültürün nüvesi olarak açıklanır. 1908 Devrimini gerçekleştiren özne İttihat ve Terakki Cemiyeti idi. Bu cemiyetin fikrî savunucusu ise Hüseyin Cahit'ti.

Hüseyin Cahit, özellikle devrim sonrası sahip olduğu Tanin gazetesinde İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne fikrî destek verdiği ifade edilir. Bu destek Hüseyin Cahit'in cemiyet içerisinde önemli bir figür olmasına katkıda bulunmuştur. İttihat ve Terakki Cemiyeti, devrimin ana unsuru olarak iktidarı ele geçirdikten sonra gösterdiği en önemli refleksi, vatan hainliği temasını muhalefetin bastırılması üzerinden

* Dr. Öğr. Üyesi, Batman Üniversitesi, İİBF Uluslararası İlişkiler Bölümü, Siyasi Tarih ABD, ahmetilyas@hotmail.com

yaptığı siyasette gizlidir. İttihat ve Terakki Fırkası'nı(İTF) bu yola iten ana tema, kamusal ve özel alanda elde ettiği erktilir. İTF'nin muhalefeti yok sayan kült, Cumhuriyet Türkiye'sine sirayet etmiş, bir siyasal davranış haline gelmiştir. Bu davranışın kanıksanmasında kamusal alan retoriğinin gerisinde halkın olmaması bunun yerine partinin devlette bütünleşmesi yatmaktadır (Yıldız, 2012: 191). İTF'nin muhalefeti yok sayan tutumunu Hüseyin Cahit'in desteklediğini ve bu durumu gazetesindeki köşesine taşıdığı görülmektedir. Öyle ki Hüseyin Cahit, 20 Şubat 1911 tarihli Tanin gazetesinde Osmanlı topraklarında gözü olanların önündeki en büyük engelin İTF olduğunu belirterek, partizan ruhunu ortaya koymuştur (Aydoğan & Özkan, 2011: 117).

Bağımsızlık savaşının yürütüldüğü bir dönemde Hüseyin Cahit, Mustafa Kemal'in yanında olmayı tercih etti. Ankara Hükümeti lehine yazılar yazan Hüseyin Cahit, İstanbul'un işgaliyle birlikte Malta'ya sürgüne gönderildi. Bu süreç 1922 yılına kadar devam etti. İstanbul'un İtilaf Devletleri tarafından boşaltılmasıyla birlikte serbest kalan Yalçın, yeniden Tanin gazetesini çıkarmaya başladı. Gazetede Hüseyin Cahit, Mustafa Kemal'in hedeften saptığını iddia ederek, eleştirilerini bu defa Mustafa Kemal üzerinden sürdürdü. Bu arada Cumhuriyet'in ilanı sonrası, Halk Partisi içinde ciddi bir muhalefet ortaya çıkmıştı. Bu muhalefet, Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın(TCF), doğmasına zemin hazırladı (Ateş, 1994: 105). Hüseyin Cahit, TCF'ye yazılarıyla destek verirken Kemalizm diye adlandırdığı Mustafa Kemal yönetimini ise eleştirmeye devam etti (Tanin, 20 Şubat 1923:1). Eleştirilerini daha çok başkent meselesi, Cumhuriyet'in ilanı mevzu ile Halifeliğin kaldırılması üzerine inşa eden Hüseyin Cahit, Mustafa Kemal'i diktatörlüğe giden yolu açtığını iddia etti (20 Ağustos 1923). Şeyh Said İsyanı sonrası ortaya çıkan Takrir-i Sükûn yasasıyla birlikte basın üzerindeki baskı Hüseyin Cahit'i de etkiledi. Takrir-i Sükûn kanununa dayanılarak kapatılan Tanin gazetesindeki yazıları sonra eren Hüseyin Cahit, önce tutuklanmış daha sonra ömür boyu sürgüne gönderilmiştir. 1933 yılında Akşam gazetesinde yeniden yazı yazmaya başlayan Hüseyin Cahit, bu fiiliyatı uzun sürmemiş ve köşesine çekilmiştir.

Devrimlerin halk tarafından anlaşılmadığı üstelik iktidarın kendini ulaşılmaz ve sınıfsal bir çıkar ilişkisine girdiğini gören Atatürk, Ali Fethi Bey'e bir muhalefet partisi kurma görevini verdi (Okyar & Seyitdanlıoğlu, 1999: 96). Ancak Mustafa Kemal ve arkadaşları halkın SCF'ye karşı teveccüh göstereceğini tahmin edemediler. (Ahmad 2006: 120). Nitekim Gazi'den gelen mesajı alan Fethi Bey, 99 günlük bir parti olan SCF'yi kapatmak zorunda kaldı. 1945 sonrası demokrasiyle yönetilen ülkelerin sayısındaki artış, gözlerin Türkiye'ye çevrilmesine neden oldu. Zira Avrupa kamuoyunda Türkiye, totaliterliğin yaşandığı ülkelerden biri olarak görülüyordu. Milli Şef İnönü, Meclis'in açılış konuşmasında demokrasiye geçileceği ilan etti. Bu konuşmadan cesaret alan Nuri Demirağ *Milli Kalkınma Partisi'ni* kurdu (Vatan, 28 Ekim 1945: 1). Bu arada CHP'de 1945 yılı içerisinde ciddi manada muhalefet oluşmaya başlamıştı. Bilhassa Celal Bayar'ın hükümeti birçok alanda eleştirmesi akabinde bütçe görüşmeleri başta olmak üzere bazı milletvekillerinin oylamaya ret oyu vermesi, Hikmet Bayur ve Cavit Oral'ın kanun görüşmelerinde hükümeti istifaya davet etmesi, göze çarpıyordu. Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu görüşmelerinde Adnan Menderes, Celal Bayar, Damır Arıkoğlu, Güven Sazak, Refik Koraltan, Fuad Köprülü gibi milletvekilleri yasaya önemli ölçüde eleştiri getirdiler. Yapılan eleştirilere ve kanun teklifinin kabul edilmesine rağmen muhalif kesimin çıkışları unutulmadı. Nitekim muhalefet de kendini unutturmaya niyetli değildi. Başını Adnan Menderes, Celal Bayar, Refik Koraltan ve Fuad Köprülü, CHP içerisinde demokrasi olmadığı iddiasıyla *Dörtlülük Takrir* adını verdikleri önergeyi, CHP grup başkanlığına verdiler (Eroğul, 2003: 28). Fakat vermiş oldukları bu önerge parti tarafından reddedilince bilhassa Adnan Menderes ve Fuat Köprülü Vatan gazetesinde açık bir şekilde CHP'yi eleştirmeye başladılar (Eroğul, 2003: 29). Gerek Adnan Menderes'in ve gerekse Fuat Köprülü'nün sergilemiş oldukları muhalefet, onların partiden ihraç edilmelerine neden oldu.

1- Demokrat Parti'nin Kuruluşu ve İktidara Gelişi

Adnan Menderes, Fuat Köprülü ve Refik Koraltan'ın partiden ihraç edilmeleri ve Celal Bayar'ın buna tepki olarak istifa etmesi yeni bir parti kuruluşunun habercisiydi. Celal Bayar, 4 Ocak 1946 tarihinde yeni partinin kuruluş dilekçesini 7 Ocak 1946 tarihinde İçişleri Bakanlığı'na verdi (Cumhuriyet, 5 Ocak 1945: 1). 7 Ocak 1946 tarihinde kurulan Demokrat Parti(DP), Celal Bayar'ın deyimiyle ne sağ ne de solda yer almakta, kendini liberal demokrat olarak nitelendirmekteydi (İnan, 2006: 180). Aynı şekilde parti tüzüğü'nün ilk maddesi "*siyasî hayatımızın, birbirine karşılıklı saygı gösteren partilerle idaresi lüzumuna inanan Demokrat Parti, Türkiye Cumhuriyetinde demokrasinin geniş ve ileri bir anlayışla gerçekleşmesine ve umumî siyasetin demokratik bir görüş ve zihniyetle yürütülmesine hizmet maksadile kurulmuştur*"(Demokrat Parti Tüzüğü, 1946: 1) denilerek demokrasi olan vurgu önemliydi. DP'nin kuruluşu çok partili hayata geçişin de önemli bir dönemeci oldu. İktidar partisi konumundaki CHP, daha ilk başlardan itibaren DP'ye karşı sert bir tutum sergilemiştir. Özellikle genel seçimlerin öne alınması, DP'yi gafil avlanmak içindi. Dahası bu seçim için uygulanan açık oy gizli tasnif ise CHP'nin sahip olduğu devlet gücünü kullanmak istediğinin kanıtı gibiydi. Ayrıca DP'nin kısa

sürede halk nezdinde güçleneceği hatta CHP'ye alternatif olacağı algısı da vardı İsmet İnönü de (Karpat, 2012: 241). 21 Temmuz 1946 tarihinde yapılan seçimlerde oyların çoğunu alan CHP 397, DP ise 61, bağımsızlar ise 7 milletvekili çıkardı. Seçim sonuçları DP'ye göre meşru değildi. Zira açık oy, gizli tasnif demokratik usullere göre hiç ama hiç değildi. Seçim sonuçları basın gündemine gelince sıkıyönetim komutanlığı vatandaşları galeyana getirecek haberlerin gözden geçirilerek haber yapılmasını istemiş, aksi takdirde sıkıyönetim komutanlığının üzerine düşen görevi yapacağını ifade ederek bir nevi aba altından sopa göstermişti (Toker, 1990: 125). DP'liler ne olursa olsun CHP'nin siyasi sultasını kırma konusunda ciddi bir muhalefet göstereceğini 1946 yılındaki seçimlerde göstermişti. CHP ise DP'den beklediği Müstakil Grup gibi hükümeti denetlemesini bekliyorlardı. Hatta CHP, Müstakil Grup odasını DP'ye vererek tavrını belli etti. Ezcümle iki taraf arasındaki strateji ve beklentiler, 1950 yılına kadar devam edecekti.

TBMM VIII. Dönem oturumu başladığında DP'liler 1946 seçimlerine hülle bulaştığı iddiasını sık sık gündeme getirdiler. Özellikle Edirne, Muğla, Seyhan, Eskişehir Çanakkale, İstanbul gibi yerlerde seçim tutanaklarına ilişkin itirazlar DP tarafından dile getirildi (TBMM ZC, D. VIII, C. III, 1946: 36-38). Sert geçen Meclis görüşmelerinin yanında hükümet tarafından DP'ye yönelik siyasi baskılar da başladı. Örneğin Trabzon DP İl Başkanı Kemal Atal, mitingde CHP aleyhine söylediği sözler yüzünden tutuklanmıştı (Ağaoğlu, 1972: 81). Dahası DP'nin il başkanlıklarına yönelik ciddi bir polis baskısı da hissediliyordu. Bu arada DP, bazı illerde yapılacak ara seçimleri protesto etme kararını aldı. Bu durum zaten var olan gerginliği daha fazla artırdı. Ayrıca Başbakan Peker'in DP'lileri komünistlikle suçlaması iki parti arasındaki gerilimi bir kez daha üst seviyeye çıkardı (Tunç, 2015: 58). Cumhurbaşkanı İnönü, Başbakan Peker'in sert uygulamaları karşısında sessiz kalamayarak, iki parti temsilcileriyle görüşerek ara yolun bulunmasını istedi. 12 Temmuz Beyanamesi adı verilen ve İnönü'nün iki partiye karşı eşit mesafede olacağı belirtilen belge aslında devletin DP'ye karşı sert tutumundaki değişikliği de göstermekteydi. İnönü, 12 Temmuz Beyanamesi sonrası Recep Peker'in yerine Hasan Saka'yı başbakanlığa getirerek siyasal ortamın yumuşamasını sağladı. Dahası seçim sisteminde yapılan değişiklikle *gizli oy açık tasnif* usulü getirilerek seçim üzerindeki sis perdesi kaldırıldı (Olgun, 2011: 23). Hasan Saka ve daha sonra Şemseddin Günaltay'ın başbakanlığı döneminde DP ile olan ilişkiler sağlıklı bir şekilde yürütülmeye çalışıldı, bu süreç 14 Mayıs 1950 Genel Seçimleri'ne kadar devam etti. 14 Mayıs 1950 tarihinde yapılan genel seçimlerde DP, CHP'ye karşı çok büyük bir zafer elde etti. Buna göre DP oyların % 53,3 oy oranı ile 401 milletvekili elde etmiş, CHP % 39,9 oy oranı ile 69 milletvekilliği kazanmış, Millet Partisi ise % 3,1 oy oranı ile 1 milletvekilliğine sahip olmuş ayrıca bu seçimde 9 bağımsız milletvekili de parlamentoya girmiştir.

2- DP İktidarı, Basın ve Hüseyin Cahit Yalçın

Yeni dönemin kodları yani DP iktidarı zihinsel olarak CHP'nin devamı olmasına rağmen icraatlar açısından farklılaşacağını belirtiyordu. DP milletvekillerinin sosyolojik bakımdan toplumsal farklılıkları ve bürokratik yapı ile askeri formasyona sahip olmayışı önemliydi (Zürhher, 2012: 201). Bu yönüyle DP iktidara geldikten sonra yasakçılara son veren bir tavır içerisinde olayları değerlendirdi (Keyder, 2014: 154). Örneğin Arapça Ezan Yasağının kaldırılmasını bu cihette değerlendirmek gerekir. Arapça Ezan Yasağının kaldırılması popülist bir yaklaşım olsa da halkın isteğine uygun davranıldığı ifade edilebilir (Avşar & Emre Kaya, 2017: 142). DP'nin popülist olduğu kadar pragmatik politikaları onları iktidarda tutan ana sigorta gibiydi. Örneğin 1950-1960 yılları arasında 312 bin kişi toprak sahibi olması halkçılığın yeniden yorumlanmasıyla açıklandığı gibi popülizme verdiği önemle de ifade edilebilir (Keyder, 2014: 157).

Yukarıda da belirtildiği gibi DP iktidarı, CHP'nin muhalefete geçişinin nasıl idrak edileceği sorunsalı merak ediliyordu. Özellikle Celal Bayar'ın Cumhurbaşkanı seçilmesi yeni düzenin tümüyle değiştiğinin göstergesiydi. Dahası iktidar-muhalefet ilişkisinde rol ve modeller değişmişti. DP'nin CHP'ye karşı nasıl bir politika izleyeceği ise bilinmiyordu. Gerçi CHP, DP'ye karşı hiç de iyi davranmamış hatta onu Müstakil bir grup olarak dahi görmüştü. Dahası kolluk kuvvetleri DP'ye karşı da çok sert davranmıştı. Tüm bunlar üst üste konulduğunda DP'nin CHP'ye karşı ikinci bir siyaset güdüp gitmeyeceği beklenmeye başladı. 16 Mayıs 1950 tarihinde seçim sonuçlarının belli olmasından sonra Cumhurbaşkanı İnönü, Celal Bayar'dan hükümeti kurmasını bu arada da hükümet kurulana kadar Günaltay kabinesinin görevine devam etmesini istedi (Cumhuriyet, 17 Mayıs 1950: 1). Cumhurbaşkanlığı seçimi için DP tarafından Ali Fuat Cebesoy ve Sadri Maksudi'nin aday gösterileceği fakat Bayar'ın bu konuda istekli olduğu belirtildi (Cumhuriyet, 18 Mayıs 1950: 1). 22 Mayıs'ta Mecliste yapılan seçimde 387 oy alan Celal Bayar Cumhurbaşkanı olarak seçilirken, Adnan Menderes de yeni kabineyi kurdu (Zaman, 22 Mayıs 1950:1). İktidar değişikliği neticesinde DP ile CHP arasında nezaket kuralları içinde birbirlerine karşı ılımlı mesajlar gönderilmeye başlandı. CHP lideri İnönü yapmış olduğu toplantıda: "İktidardan istediğimiz şeyin bizim iktidarda iken verdiğimiz kadar emniyetin bize de verilmesidir. Bizim siyasi kanaatimizde olan bütün vatandaşlarımız herhangi bir tecavüz karşısında en yakın hükümet mercisine tam bir itimadla müracaat etmeliler" (Cumhuriyet, 28

Mayıs 1950: 4) diyerek hükümete bir nevi telkinde bulunmuştur. DP ise hükümet programında yer alan *devr-i sabık yaratmayacağız* ifadesi önemliydi (Barutçu, 1977: 441). Netice itibarıyla partilerin birbirlerine karşı ilk başlangıçta nezaket içerisinde davranmaları normaldi. Özellikle DP'nin iktidara kuluçka dönemi ve ordudan çekilmeleri anlaşılabilir. DP iktidarı başlarken hükümetin yaptığı en önemli faaliyeti kapsamlı bir af çalışmasını Meclisten geçirmeleriydi. Bu durum *devr-i sabık yaratmayacağız* ifadesine bir subniminal mesajdı (Ataoglu, 2008: 257).

Yeni dönemde Meclisin açılmasıyla birlikte olayın rengi dönmeye başladı. Bilhassa Başbakan Adnan Menderes ve Samet Ağaoğlu, CHP'ye dönük sert eleştirilerini ortaya koydular. Halk Partisi ise daha ilk günden DP'yi ülkeyi diktatörlükle yönetmekle suçladı. Suçlamalar DP'nin CHP yanlısı olduğu iddiasıyla asker ve bürokratların bir kısmını tasfiye etmesiyle daha da şiddetlendi. Bu arada basın üzerinden de iki tarafın gazetecileri birbirlerine karşı ciddi eleştiriler yapmaya başladılar. Genellikle suçlamalara maruz kalan CHP'yi savunan Kars Milletvekili ve Ulus gazetesi yazarı Hüseyin Cahit Yalçın olurken, DP'nin suçlamalarını ise Ahmet Emin Yalman yapmaktaydı. Hüseyin Cahit, bilhassa Yalman'ı DP'yi savunmakla yanlış yaptığı konusunu dile getirmiştir (Ulus, 15 Ocak 1949: 1). Yalman ise Hüseyin Cahit'i üstü kapalı İnönü konusunda verdiği destekten dolayı eleştirmiştir (Yalman, 1997: 1448). Aslında DP, başından beri Hüseyin Cahit'in Mustafa Kemal ile ilgili yaşadığı sorunlardan dolayı kendi yanlarında siyaset yapmasını istiyordu (Bengü, 2000: 278). Fakat Hüseyin Cahit, özellikle İnönü'nün kendisini zor zamanlarda yanında bulunmasından dolayı CHP'nin bayraktarlığını yapma konusunda tereddüt etmedi (Bengü, 2000: 276). Hüseyin Cahit'in DP ile yaşadığı sorunlar ve Ulus gazetesindeki köşesindeki DP aleyhtarı yazılar, onun milletvekili dokunulmazlığının kaldırılmasına hazırlayan sonun başlangıcını oluşturmaktadır.

3-Hüseyin Cahit'in Dokunulmazlığının Kaldırılması ve DP

Hüseyin Cahit, milletvekilliğinin yanı sıra Tanin gazetesini kapatarak 1948 yılında Ulus gazetesinde başyazarlığa başladı (BCA, 490.1.0.0/1250.163.3). Cahit Yalçın'ın dokunulmazlığının kaldırılmasına giden süreç Ulus ile Yeni Ulus gazetelerinde yazmış olduğu köşe yazılarından dolayıdır. Hüseyin Cahit, Ulus gazetesinde genellikle İnönü ve CHP'ye övgüler dizerken tam aksine DP'ye yönelik eleştirilerini belirtmiştir. Özellikle Hüseyin Cahit, DP'nin iktidara gelmesiyle birlikte iktidara karşı bakış açısı da sertleşmiştir. Hüseyin Cahit, Ulus gazetesindeki 3 Mayıs 1950 tarihli yazısında DP'lilerin CHP'lilere karşı 25 yıldan beri vatandaşların baskı altında oy kullandıklarına dair ifadelerini eleştirdi. Ayrıca DP lideri Celal Bayar'ın Atatürk sayesinde ikbal elde ettiğini belirterek, eğer ki Atatürk devri eleştireceklerse Celal Bayar'ın uzun süre başbakanlık yaptığını unutmamak gerekir diyerek subniminal mesaj göndermiştir (Ulus, 3 Mayıs 1950: 1-3). Yalçın'ın eleştirilerine dikkat edilirse Atatürk dönemindeki yöneticilerin o dönemleri eleştirmesine şiddetli tepki gösterdiği görülmektedir. Daha DP'ye yönelik eleştiriler Hüseyin Cahit için henüz başlangıçtı. Yine bir başka yazısında Hüseyin Cahit, CHP'yi demokrat olmamakla suçlayanları ateş püskürürken, CHP sayesinde demokrasinin geldiğini unutmamaları gerektiğini ifade etmiştir (7 Mayıs 1950: 3).

14 Mayıs 1950 tarihinde gerçekleşen genel seçimler sonrası Hüseyin Cahit, "*Eksereyeti*" başlıklı yazısında DP'lerin seçimi popülist bir anlayış içerisinde kazandıklarını, Demokratlar'ın bir mirasyedi cömertliğiyle halka çok şey vadettiklerini bunları yerine getirmenin zorluklarından bahsederek, Demokratların işlerinin zor olduğunu vurgulamıştır (Ulus, 19 Mayıs 1950: 3). 23 Mayıs tarihli yazısında ise hükümetin Halk Parti'sinden Demokratlar'a devri konusunda Halk Partisi'nin demokratik bir şekilde hükümeti Demokratlar'a teslim ettiklerini ifade ederek "*biz demokratik rejimi file koymak kararını vermekle vazifemizin bittiğine hükmetmiş değiliz. Bu rejimi bütün icaplarıyla tatbik etmek ve kökleştirmek de lazımdır. Hiçbir hücum ve tariz şimdiye kadar bizi yolumuzdan şaşırtmadı*"(23 Mayıs 1950: 3) diyerek bundan sonra da mücadelelerine devam edeceklerini belirtmiştir. İktidarın CHP tarafından DP'ye teslim edilmesinden sonra iki parti arasında başlangıçta oluşan nezaket tutum, Hüseyin Cahit Yalçın'ı etkilemiş olacak ki "*Demokratik Rejimi Tamamlamak İçin*" adlı köşe yazısında Demokratlar'ın, Halk Partisi'nden aldığı bayrağı rejimin oturtulması amacıyla daha da yukarıya taşıyacağını belirterek bu konuda destek vereceklerini vurgulamıştır (Ulus, 26 Mayıs 1950: 3). Ancak seçim sonucunun Demokratlar tarafından hazmedilmesinden sonra bu defa Demokratlar'ca düzenlendiği iddia edilen ve Halk Partisi binalarına karşı saldırılar gerçekleşmeye başladı. Bu durumu ele alan Hüseyin Cahit, bu konudaki Demokratların eğilmelerini belirten bir yazı kaleme almıştır. Demokrat Parti iktidara geldikten sonra hazırlanan hükümet programı Mecliste okunması neticesinde bu konuyla ilgili bir yazı yazan Hüseyin Cahit, Demokratlar'ın hükümet programını çok sert eleştirmiştir. Bu eleştirilerin paydasında acele hazırladığı iddia edilen hükümet programını ve maziye yönelik eleştiri ve geçmişi değiştirmeye yönelik tutum yatmaktadır (Ulus, 1 Haziran 1950: 1). Hüseyin Cahit'in Demokratları eleştirmesine sebep olan ana saik Demokratlar'ın, Meclis'te Halk Partisi'nin konuşmalarına izin verilmemesi ve muhalefeti yok sayma amacından yatmaktadır. Özellikle Meclis kürsüsünden bazı iktidar milletvekillerinin ifade ettiği Halk Partisi'nin sahip olduğu 3 milyon oyun satın

alınması önerisi, bir başkasının Halk Partisi ile ilgili olarak bu parti temsilcilerinin Meclis'te konuşulmaması meselesi iktidar ile muhalefet arasında çok ciddi krizin yaşanmasına sebebiyet verilmiştir. Bu konuyu gündeme getiren Hüseyin Cahit Yalçın, DP'yi tek parti kurmaya teşebbüsle itham etmiştir (Ulus, 6 Haziran 1950: 3). Dahası Yalçın, DP'lilerin hükümet icraatları konusunda zayıf kalması buna rağmen Halk Parti'sinin hükümeti denetleme görevi iyi yaptığını da belirtmiştir (Ulus, 10 Haziran 1950: 3).

Ulus gazetesinin Cumhuriyet gazetesine oranla daha ılımlı muhalefet etmiştir. Özellikle ilk başlarda Hüseyin Cahit Yalçın'ın yazılarının büyük kısmının yapıcı eleştiriyi içerdiği bile söylenilebilir. Ancak DP'lilerin CHP'ye karşı sert tutumu ortaya çıkınca, Hüseyin Cahit'in de Ulus gazetesinde sert bir yazı kaleme aldığı görülecektir. Bilhassa Demokratlar'ın muhalefetteyken, Halk Parti'sinin iktidarındaki eleştiri olarak gördüğü konuları, iktidarda iken sergilemesini eleştirmiştir (Ulus, 12 Haziran 1950: 1). Arapça Ezan Yasağının kaldırılmasından sonra iktidar yanlısı gazetelerin Başbakan Adnan Menderes'i dinsel bir motif olarak ön plana çıkarmasını ele alan Hüseyin Cahit Yalçın çok sert bir yazı kaleme almıştır. *Lahuyti Bir Hükümet* başlıklı yazıda Yalçın şu noktalara değinmiştir: "*Sayın Adnan Menderes'in kendilerini böyle evliya mertebesine çıkarıp haklarındaki en küçük bir tenkiti ahrette cehennem azabı ve şu mihnet dünyasında da kimbilir ne gibi ukubetler ile cezalandırmaya layık görmesi akıl ve hayalden geçecek bir buluş değildir. Sayın Başbakana göre Demokrat Parti seçimlerde büyük bir ekseriyetle iktidar mevkiine gelmiştir. Böyle bir hükümeti tenkit etmek milleti tenkit etmektir*" (Ulus, 28 Haziran 1950: 1). DP ile CHP arasındaki iktidar muhalefet ilişkisi Temmuz 1950'den sonra başka bir seyre dönmüştür. Bunda DP'nin CHP'li bürokratların tasfiye yoluna gitmesi bazı şehirlerde Halk Parti'sine ait binaların taşlanması önemlidir. Bu konuyu gündeme getiren Hüseyin Cahit, bu olayları gerçekleştirenlerin DP'den cesaret aldığını ifade etmiştir (Ulus, 14 Temmuz 1950: 1). DP Genel Başkanlığına Adnan Menderes'in seçilmesinden sonra bu konuyla ilgili olarak bir yazı yazan Hüseyin Cahit, Demokratlar'ın parti devlet bütünleşme ritüeline uygun davrandığını bundan böyle demokrasiden uzaklaşacağını belirterek kendisini uyarma görevi bulunduğunu söylemiştir (Ulus, 1 Ağustos 1950: 3).

Hüseyin Cahit Yalçın'ın Ulus gazetesinde gün aşırı köşe yazısı yazdığını belirtmek gerekir. Öyle ki, Yalçın, tek başına muhalefet görevini ifa ettiği söylenebilir. Hüseyin Cahit, Demokratlar'ın yanlısı yaptığı ve Halk Partililerin gözden kaçırdığı konuları köşesine taşımıştır. Örneğin Demokratlar'ın iktidara geldiğinden beri söz verdikleri ve vaat ettikleri şeyleri yapamamalarını siyaset sosyolojisindeki vaatlere dikkat çekmeye çalışmıştır (Ulus, 6 Ağustos 1950: 1). Hüseyin Cahit, DP'yi eleştirirken Halk Partisi'ni ise genellikle övme yolunu seçmiştir. Bu arada Meclis koridorlarında CHP yanlısı memurların tasfiye edileceğine dair söylentiler ayyuka çıkmaya başlamıştı. Bu konuyu ele alan Hüseyin Cahit Yalçın 2 Ekim 1950 tarihinde köşesine taşıdığı "*14 Mayıs'ta Ne Değişti*" adlı yazısında "*devri sabık yaratmayacağız dediler. Hayır, efkârı umumiyeği aldattılar. Bugünkü şartlar içinde bundan daha geniş ve daha şedit bir devri sabık başlayamazdı. Demokratlar yalnız bu sözlerini tuttular. Memurlara hitaben kara liste hazırlıyoruz, aklınızı başınıza toplayınız dedikleri zaman birçok kişi bunun ciddiyetine pek inanmamıştı. Önce 63 validen 63'ünün değiştiği görüldü*" (Ulus, 2 Ekim 1950: 3) diyerek bundan sonra Halk Partisi'ne gönül veren memurların tasfiye edilebileceği uyarısında bulunmuştur. Nitekim CHP'den milletvekili olmak için istifa eden 300 kadar memur çeşitli saikler belirtilerek memuriyetten çıkarıldı (Toker, 1991: 33). Memuriyetten çıkarılma meselesi gündemi epeyce meşgul etmiş benziyor. Hüseyin Cahit, bu olaydan yola çıkarak ülkede huzurun kalmadığını kendini Halk Partili itham eden kişilerin çok kötü muamelelerle karşılaştığını dahası Halk Partili kişilerin polisten dayak yediğini belirterek ülkede siyasi huzurun bozulduğunu ifade etmiştir (Ulus, 23 Ekim 1950: 1). Bu olayların sayısal niceliği artınca CHP teşkilatları bir açıklama yaparak ülkede güvenin ve asayişin kalmadığını bunun sorumlusu olarak hükümeti gördüklerini söylediler. Hüseyin Cahit Yalçın 1950 Ekim'inde ele aldığı yazıların çoğunda Demokratlar'ın özellikle de Başbakan Adnan Menderes'in sanki kin kusarcasına Halk Partilere yönelik ciddi bir tenkit yolunu seçtiğini belirtmiştir (Ulus, 11 Kasım 1950: 1). Bilhassa bazı Demokratlar'ın halkevlerine ait paraların CHP'nin zimmetine geçirdiğine dair haberleri ele alan Cahit Yalçın bu durumu müfteri ve iftara olarak değerlendirmiştir (Ulus, 12 Kasım 1950: 3).

1951 yılına girerken Halk Partisi, henüz yenilginin sebeplerini araştırma konusunda gönüllü bir tavır sergilememişti. Bunun en başat saiki yenilgiyi kabullenememe üzerine dayalı siyasal davranıştı. Ancak yukarıda da bahsedildiği gibi Hüseyin Cahit olsun Nihat Erim olsun Halk Parti'sini tanıyan kişilerin vermiş oldukları tepkiler de genellikle bir seçimdir kaybedilmiştir yine kazanılır cinstendi. Fakat bu söylemi anlamsız bulan ve yenilginin sebepleriyle yüzleşmekten kaçınan CHP'liler var diyen Yakup Kadri Karaosmanoğlu bir kenara bırakılmaz (Karaosmanoğlu, 1984, s. 210). Real-politik söylem içinde Yakup Kadri Halk Partisi'nin artık muhalefete, hükümeti denetleme görevini yerine getirme konusunda istençli olmasını öğütlemiştir. Aslında Yakup Kadri'nin bahsettiği hususları ele alması bakımından Hüseyin Cahit, Halk Partisi'ni uyarma görevini yerine getirmeye çalışmıştır. Örneğin Demokratlar'ın hazırladığı Basın

Kanunu'na Hüseyin Cahit ciddi bir direnç göstermeye çalışmıştır. Hüseyin Cahit, Basın Kanunu'nun tamamıyla basın hürriyetini engelleyeceğini ifade etmiştir (30 Ocak 1951: 3). Matbuat Kanunu olarak da bilinen bu yasa aslında basın üzerindeki birçok yasağın kaldırılmasına, engellerin azaltılması hususunda önemli bir çalışma olarak değerlendirmek gerekir (Çakır & Yavalar, 2017: 261). Hüseyin Cahit, burada belki de basın kanununda yer alan suç sayılan bir yazıdan genellikle yazar ve yazı işleri müdürünün mesul olacağını konusu eleştirmiş olabilir.

Hüseyin Cahit, sık sık gündeme getirdiği eleştirilerden biri de DP döneminde Atatürk düşmanlığının arttığı irtica ve devrim aleyhine faaliyetlerin ise artık tahammül edilemez olduğunu belirterek Başbakan Menderes'in bu konulara çanak tuttuğunu ifade etmiştir. Hüseyin Cahit, bu konuyla ilgili olarak 1951 yılının Şubat ve Mart ayları içerisinde sık sık yazıları yayımlanmıştır. Yalçın'ın 2 Şubat kaleme almış olduğu "Türk Milleti Daha İyisine Layıktır" başlıklı yazısı milletvekili dokunulmazlığının kaldırılmasına zemin hazırlamıştır. Adalet Bakanlığı'nun hazırlamış olduğu rapora göre: "Ulus Gazetesinin 25.II.1951 tarihli nüshasında çıkan ve Hükümetin manevi şahsiyetini tahkir eden (Türk Milleti daha iyisine lâıyktır) başlıklı başmakeden dolayı bakanlığımızca verilen izne binaen mezkûr gazetenin yazı işlerini fiilen idare eden Ömer Cemal Sağlam hakkında neşir haliyle Hükümetin manevi şahsiyetini tahkir suçundan dolayı 8.III.1951 tarihli talepname ile Ankara Sorgu Yargıçlığında ânım o dâvasının açıldığı bildirilmiş ve aynı suçtan dolayı yazı sahibi Kars Milletvekili Hüseyin Cahit Yalçın hakkında da kovuşturma yapılmak üzere Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması istenmiştir" (TBMM ZC, D. IX, C. VII: 185). Rapor bu haliyle iktidarın Hüseyin Cahit'i en azından Meclis'ten tasfiyesi anlamına geliyordu. Fakat bunun kolay olmayacağı daha başından belliydi. DP'nin bu ilk girişimi başarılı olamadı. Bunun üzerine Hüseyin Cahit Yalçın'ın, DP'ye yönelik eleştirilerinde hırçın ve saldırı hali daha da arttı. Öyle ki DP'yi irticanın yuvası olarak değerlendiren yazı bile kaleme aldı (Ulus, 5 Mart 1951: 3). Hüseyin Cahit'i bu düşünceye iten ana sebep Atatürk'ün büst ve heykellerine karşı başlatılan saldırılardı. Menderes Hükümeti bu saldırılar artınca aynı yılın 25 Temmuz'unda Atatürk'ü Koruma Kanunu'nu çıkarmak zorunda kaldı. Hüseyin Cahit Yalçın'ın DP'ye karşı yazılarındaki şiddet iyiden iyiye hissediliyordu. Bu durum DP'nin CHP'ye karşı düşmanca bir muhalefet göstermesine zemin hazırladı. Ulus gazetesindeki muhalefet ve Halk Partisi'nin diğer kurumları olan halkevlerine karşı Demokrat Parti'nin tavrı bu kurum ve gazetenin kapatılması şeklindeydi. Nitekim 6 Ağustos 1951 tarihinde "Resmî Daire ve Müesseselerin Siyasi Partilere Bedelsiz Mal Devredemeyeceklerine ve Bu Daire ve Müesseselerle Münfesih Derneklere Ait Olup Siyasi Partilere Terkedilmiş Olan Gayrimenkul Mallarla Bu Partiler Tarafından Genel Menfaatler İçin Yapıtılmış Olan Binaların Sahiplerine ve Hazineye İadesine" adlı yasa teklifi Meclis genel kuruluna geldi. Daha sonra bu kanuna ek olarak Halk Parti'sine ait taşınmazların hazineye devredilmesi ve halkevi ile Ulus gazetesinin kapatılmasının adı olan 6195 Sayılı Kanun çerçevesinde iktidar ve muhalefet milletvekilleri sık sık karşı karşıya geldiler. Fakat yapılan oylamayla "Cumhuriyet Halk Partisinin İktisaplarının İadesi hakkında Kanun" (TBMM Tutanak Dergisi, 14 Ağustos 1951: 16-17) teklifi kabul edildi, böylece hem Hlus gazetesi hem de halkevleri kapatıldı buna bağlı olarak da Halk Partisi'ne ait taşınmazlar ise hazineye devredildi. Hüseyin Cahit de muhalefeti iyiden iyiye artırdı. 9 Eylül 1951 tarihinde yazdığı "Gözü Kapalı Oy Verme" adlı köşe yazısında DP'ye yönelik ciddi bir eleştiri de daha getirdi (Ulus, 9 Eylül 1951: 3). Hüseyin Cahit, bu yazısında toplumun sırf CHP'den kurtulmak amacıyla DP'ye oy verdiğini bugün gelinen noktada halkın pişman olduğunu belirtmiştir. Hüseyin Cahit ilgili ikinci suçlama 3 Aralık 1951 tarihli Meclis görüşmelerinde gündeme gelen Hüseyin Cahit Yalçın'ın Meclis ve DP'ye yönelik hakaretlerini içeren yazıların yazılmasıyla ilgilidir. 18 Nisan 1952 tarihinde Hüseyin Cahit Yalçın'ın yazmış olduğu yazılardan dolayı dokunulmazlığının kaldırılması Meclis'te görüşülmeye başlandı. Meclis görüşmelerinde ilk sözü Ankara Milletvekili Hamid Şevket İnce aldı. Hüseyin Cahit'in dokunulmazlığının kaldırılması konusunda Hamid Şevket İnce'nin az da olsa bir direnişi olduğunu belirtmek gerekir. İnce özetle Hüseyin Cahit'i şu sözlerle savundu:

"Sayın arkadaşlarım, Hüseyin Cahit Yalçın, kendimi bildim bileli kalem âleminde en Önde giden kudretli ve mütefekkir, memleketçe tanınmış bir zat, ahlâklı bir adam olarak söylemeliyim ki velinimeti idrakim olan kimseler meyanına girenlerden birisidir. Şimdi, Hüseyin Cahit ne yazmıştır? Yazıyı okuyan savcı burada iki suç görmüş; birisi, Büyük Millet Meclisine hakaret ve mütevali fıkralarla hakaret. İkincisi Demokrat Partiye hakaret. Demokrat Partiye hakaret mevzuu, bittabi şahsi iştikâye bağlı dâvalardan olduğu için ve Demokrat Parti nam ve hesabına ayrıca her iki sanık aleyhinde hakaret dâvaları açtığım için o dâvada Demokrat Partinin vekili sıfatıyla bulunuyorum. Yalnız burada en çok beni hassasiyete, hatta müsaade ederseniz söyleyeyim asabiyyete sevk eden şey; partimiz hakkındaki neşriyat değil, onun üstünde kalan Meclisin hukuki ve tarihî kutsal varlığına, yüreklerimizdeki büyük azametine, büyük mefhumuna şiddetle taarruzlarda bulunmuş olmasıdır. Bu itibarla Hüseyin Cahit'i affetseler de, affetmeseler de teşriî masuniyeti kaldırılrsa da kaldırılmasa da, gelecek devrede mebus olsa da olmasa da ve nihayet hâkim huzuruna gidecek olan Hüseyin Cahit beraat etse de etmese de ben şahsan huzurunuzda açıkça söylemeliyim ki, bütün bunlar asla beni tatmin etmeyecektir" (TBMM TD, D. IX, C. XIV, 1952: 438). İnce'nin bu değerlendirmesi sonrası söz alan Kars

Milletvekili Hüsamettin Tuğaç da İnce'nin ifadelerine katıldığını ifade etmiştir (TBMM TD, D. IX, C. XIV, 1952: 440). Hüseyin Cahit ile sık sık karşıya gelen kişilerden biri olan Ahmet Emin Yalman aleyhe konuşma için söz istedi. Yalman'ın konuşmalarının tümü Hüseyin Cahit'i suçlayıcı bir şekilde tezahür etmiştir. Özetle Yalman'ın konuşmasının ana hatları şunlardır:

"Hâmid Şevket İnce arkadaşımızı dinledikten sonra söz almak ihtiyacını hissettim. Ben bu hukukçu arkadaşımızdan mevzuu daha objektif bir zaviyeden tetkik ve mütalâa etmeyi tercih etmemesini bekledim. Bu yazı dolayısıyla Hüseyin Cahit Yalçın aleyhine iki dâva açılmıştır. Biri o B. M. M'nin manevi şahsiyetini tahkir ettiği iddiası ile açılan davadır; diğeri de Demokrat Parti namına açılan dâvadır. Zannediyorum Hâmid Şevket İnce Demokrat Parti tarafından açılan dâvanın mahkemedeki avukatıdır. Hüseyin Cahit Yalçın benim hakkımda ela yazılar yazmıştır ama ben bir hukukçu olarak ve Büyük Millet Meclisinin üyesi olarak bu meseleyi elbette o zaviyeden mütalâa etmeyi tercih etmek mevkiindeyim. Ve temyizcin bir içtihadını nakletti; mebusun tahkir edilmesi, hatta mebusların tahkir edilmesi Meclisin manevi şahsiyetinin tahkir edilmesi değildir. Bu yolda temyizcin vaktiyle Demokrat Parti muhalefette iken aynı mahiyette aleyhlerine açılan bir dâva da verilmiş bir karar mevcut olduğunu söyledi. Arkadaşlar, söylediği ve yazdığı nedir? Millet, diyor, gözü kapalı olarak rey vermiştir ve izahını yapıyor; çünkü partilerin listesine itimat ederek reyini vermiştir; parti listelerine itimat ederek rey vermeyin, şahıslar üzerinde durarak rey verin tezini müdafaa etmektedir. Yazıda deniliyor ki, Parlâmentoları kaldırma amali, çünkü parlamentosuz rejimler mutlakiyet içinde zaruri olarak mahvolup giderler; ama mebusları kaldırmalı. Bu mebusları yeniden bir seleksiyona tâbi tutacak bir sistem bulmalıdır ve mebuslar azalmalıdır. Çünkü çoğu bilgisizdirler, çünkü çalışmazlar, çünkü bunlar sadece para alırlar ve saire" (TBMM TD, D. IX, C. XIV, 1952: 443-444). Barutçu'nun bu sert sözleri üzerine yeniden söz alan Ankara Milletvekili Hamid Şevket İnce, Demokratlar'ın, Hüseyin Cahit konusunda önyargılı bir tutum takındıklarını ifade etmiştir (TBMM TD, D. IX, C. XIV, 1952: 445). İnce'nin ardından söz alan Tokat Milletvekili Zihni Betil, Hüseyin Cahit'e atfedilen suçlamaların yersiz olduğunu Ankara İkinci Ağır Ceza Mahkemesi'nin açmış olduğu davanın beraatla sonuçlandığını belirterek, dokunulmazlık meselesinin ortadan kalktığını ifade etmiştir (TBMM TD, D. IX, C. XIV, 1952: 446). Ankara Milletvekili Abdullah Gedikoğlu konuyla ilgili olarak söylemiş olduğu şu sözler hem Halk Partisi'ne hem de Hüseyin Cahit'e yönelik sert bir eleştiridir: *"Hürriyet, hürriyet, matbuat hürriyeti deniyor. Hüseyin Cahit Beyin alenen bazı zikzak kelimelerle hakaret etmemesi lâzım gelirdi. Çünkü bir insanın kendisini kurtarmak için ben de bu cemiyet içerisindeyim, bu cemiyetin-bir unsuruyum, ben de bu millettenim» deyip de küfredmesi doğru olur mu? Olmaz! Binaenaleyh, bendeniz Hüseyin Cahit Bey gibi bir şahıs Türk milleti gözü kapalı oy verdi, ey Türk milleti aklını başına al! diye ders vermesin. Türk milleti Halk Partisine öyle bir ders verdi ve Allah onu öyle yerden yere vurdu ki"* (TBMM TD, D. IX, C. XIV, 1952: 446).

Ankara Milletvekili Abdullah Gedikoğlu'nun konuşmasından sonra oylamaya geçildi. Buna göre Ordu Milletvekili Fevzi Toptepe'nin hazırlamış olduğu *"Hüseyin Cahit Yalçın, Büyük. Türk Milletine, Büyük Millet Meclisine ve Demokrat milletvekillerine eri ağır ve iğrenç bir surette hakarete bulunmuştur. Müsamaha gördükçe cüreti artan ve ulu orta bütün millî mukaddesata küfreden. Hüseyin Cahit'in teşriî masuniyetinin kaldırılması lâzımdır. Muhalefet şerhi doğrudur, komisyon raporunun reddini arz ve teklif ederim"* kanun teklifi yapılan oylama sonrası oy çokluğuyla Kars Milletvekili Hüseyin Cahit Yalçın'ın dokunulmazlığı kaldırılmıştır (BCA, 30.10.0.0/9.53.22). 1798 Sayılı kararla resmi gazetede yayımlandıktan sonra ise resmileştirilmiştir (T.C. Resmi Gazete, 2 Mayıs 1952: 3490).

Hüseyin Cahit, dokunulmazlığı kaldırıldıktan sonra özellikle Ulus gazetesinin kapatılması üzerine Nihat Erim ile birlikte Yeni Ulus ve Halkçı gazetelerini çıkarmaya başladılar. Yeni Ulus gazetesi Aralık 1953 tarihi itibarıyla yayın hayatına başlarken, Halkçı gazetesi ise 23 Mayıs 1954 tarihinde yayın hayatına başlamıştır. Aslında sadece isim değişmiştir. Nihat Erim, Halkçı gazetesindeki yazısında sadece isim değişikliği olduğu bundan kaldığı yerden muhalefetlerini devam ettirecekleri ifade etti (Halkçı, 23 Mayıs 1954: 1). Hüseyin Cahit Nihat Erim ile birlikte bu gazetelerde Demokrat Parti'yi eleştirmekten geri durmadılar. Özellikle Hüseyin Cahit, Yeni Ulus'ta 2 Nisan 1954'te yazdığı *"İlk Kardeş Kamı"* ve 26 Nisan 1954 tarihindeki *"Bir Başbakan Mı Konuştu Yoksa"* adlı makalelerinde Başbakan Menderes'e yönelik hakaret içeren ifadeler nedeniyle bu gazetelerde ele aldığı konular onun yargılanmasına ve 80 yaşında hapse girmesine sebep olmuştur.

Sonuç

İki devri yaşamış bir kişilik olan Hüseyin Cahit, gazeteciliğinin yanı sıra siyasi açıdan da önemli bir portre niteliği taşımaktadır. İkinci Meşrutiyet döneminde terakkici, Cumhuriyet döneminde muhalif, tek parti dönemde iktidar yanlısı ve DP döneminde partizan kimliği onun şahsiyetinde atfedilen hususlardır. Onun özellikle Atatürk döneminde gözden düşmesi neticesinde İsmet İnönü onu milletvekili yapması ve Ulus gazetesinde yazı yazmaya sevk etmesi, Hüseyin Cahit'in partizan kimliğinin oluşmasına neden olmuştur. DP'nin umulmadık biçimde iktidara gelmesi, CHP'deki ezberleri bozduğu gibi Hüseyin Cahit'in

de Meclis dışından Ulus gazetesi aracılığıyla DP'ye yönelik muhalefetini ortaya çıkardı. Hüseyin Cahit'in Ulus gazetesindeki yazıları incelendiğinde ciddi bir muhalefet örneğini sergilediğini hatta DP'ye karşı bazen hakarete varan ithamlarda bulunduğunu ifade etmek gerekir. Hatta bu yazılarında DP'lilerin iktidarı hak etmediği, irtica birlikte hareket ettiğine dair yazıları da bulunmaktadır. Denilebilir ki Halk Partisi'nin Meclis'te yapamadığı muhalefeti Hüseyin Cahit tek başına Ulus gazetesinde gerçekleştirmiştir. Şunun da altının çizilmesi gerekir ki DP'nin CHP'li vali ve memurlara karşı sert tutumu ve iktidar partisinin muhalefeti küçümsemesi, onları Mecliste hiçe sayması da Hüseyin Cahit bu sert tutumunda etkili olduğu ileri sürülebilir. Hüseyin Cahit'in gazetede yazıları onun birçok defa milletvekili dokunulmazlığının kaldırılmasının Meclis gündemine gelmesine zemin hazırlamıştır. Bu görüşmeler aylarca sürmüş nihayetinde Hüseyin Cahit'in Meclis ve Başbakan'a yönelik hakaretlerinden dolayı milletvekili dokunulmazlığı kaldırılmıştır. Ulus gazetesinin kapatılmasından sonra Nihat Erim ile birlikte çıkardıkları Yeni Ulus ve Halkçı gazetelerindeki eleştirileri ve bilhassa Yeni Ulus'ta 2 Nisan 1954'te yazdığı "İlk Kardeş Kanı" ve 26 Nisan 1954 tarihindeki "Bir Başbakan Mı Konuştu Yoksa" adlı yazılarında Başbakan Menderes'e yönelik hakaret içeren ifadeler kullandığı iddiasıyla onun yargılanmasına ve 80 yaşında hapse girmesine sebep olmuştur.

Kaynakça

Arşiv Belgeleri

BCA

TBMM Zabıt Ceridesi

TBMM Tutanak Dergisi

Gazeteler

Ulus

Yeni Ulus

Halkçı

Kitaplar

Ağaoğlu, S. (1972). *Demokrat Partinin Doğuş ve Yükseliş Sebepleri Bir Soru*. İstanbul: Baha Matbaası.

Ahmad, F. (1993). *The Making Of Modern Turkey*. London: Roudledge.

Ahmad, F. (2006). *Bir Kimlik Peşinde Türkiye*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Ataoglu, E. (2008). *Adnan Menderes Bir Başbakanın Trajik Sonu*. İstanbul: Nokta .

Ateş, N. Y. (1994). *Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası*. İstanbul: Sarmal Yayınları.

Avşar, Z., & Emre Kaya, A. (2017). Arapça Ezan Yasağı ve Kaldırılması. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 123-160.

Aydoğan, E., & Özkan, A. (2011). *II. Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Hüseyin Cahid Yalçın'dan Seçmeler*. Ankara: Atif Yayınevi.

Bakacak, A. (2013). 1950 Seçimleri Sonrası Ulus Gazetesi'nin Muhalefete Geçisi. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 541-561.

Barutçu, F. A. (1977). *Siyasi Anılar*. İstanbul: Milliyet Yayınları.

Bengü, H. (2000). *Gazeteci, Siyasetçi, ve Fikir Adamı Olarak Hüseyin Cahit Yalçın*. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.

Çakır, H., & Yavalar, D. (2017). Demokrat Parti İktidarı ve Basın. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 257-270.

Demirel, A. (2003). *Birinci Mecliste Muhalefet İkinci Grup*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Eroğul, C. (2003). *Demokrat Parti Tarihi ve İdeoloji*. Ankara: İmge Kitapevi Yayınları.

Goloğlu, M. (2011). *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi 1924-1930, Devrim ve Tepkileri*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

İnan, S. (2006). *Muhalefet Yıllarında Adnan Menderes*. Ankara: Liberte Yayınları.

Karal, E. Z. (2001). *Büyük Osmanlı Tarihi V*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Karaoğlu, Y. K. (1984). *Politikada 45 Yıl*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Karpat, K. (2012). *Türk Demokrasi Tarihi*. İstanbul: Timaş Yayınları.

Keyder, Ç. (2014). *Türkiye'de Devlet ve Sınıflar*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Okyar, O., & Seyitdanlioğlu, M. (1999). *Fethi Okyar'ın Anıları, Atatürk, Okyar ve Çok Partili Türkiye*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Olgun, K. (2011). Türkiye'de Cumhuriyetin İlanından 1950'ye Genel Seçim Uygulamaları. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 1-36.

Orbay, R. (2004). *Cehennem Değirmeni, Siyasi Hatıralarım 2*. İstanbul: Emre Yayınları.

Sunar, İ. (1984). Demokrat Parti ve Popülizm. M. Belge, S. Gürsel, & M. Tuncay içinde, *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi* (s. 2076-2084). İstanbul: İletişim Yayınları.

Toker, M. (1990). *Demokrasimizin İsmet Paşa'lı Yılları, Tek Partiden Çok Partiyeye 1944-1950*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Toker, M. (1991). *Demokrasimizin İsmet Paşalı Yılları 1944-1973: DP Yokuş Aşağı 1954-1957*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.

Tunaya, T. Z. (1998). *Türkiye'de Siyasi Partiler*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Tunç, E. Ş. (2015). Demokrat Parti'nin Kuruluş Süreci ve DP -CHP Siyasi Mücadelesi (1945-1947). *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 31-69.

Turgut, H. (2015). *Atatürk'ün Sırdışı, Kılıç Ali'nin Anıları*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yalman, A. E. (1997). *Yakın Tarihte Gördüklerim ve Geçirdiklerim*. İstanbul: Pera Turizm ve Ticaret A.Ş.

Yıldız, A. (2012). *Cumhuriyet'in Demokrasiyle İmtihanı*. İstanbul: Etkileşim Yayınları.

Zürcher, E. J. (1995). *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Zürcher, E. J. (2012). *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*. İstanbul: İletişim Yayınları.